

MARIA ZABŁOCKA

Uniwersytet Warszawski

ZAWSZE WIERNY
ŚWIĘTEJ PAMIĘCI ANDRZEJA KREMERA (1961-2010)

Zawsze wierny to nie tylko początek tytułu wspaniałej monografii Janusza Sondla, to także określenie najlepiej charakteryzujące śp. Andrzeja Kremera. Był On zawsze wierny swojej ulubionej dyscyplinie – prawu rzymskiemu, promotorowi – prof. Januszowi Sondlowi i swej Ojczyźnie – w służbie której stracił życie w tragicznej katastrofie samolotowej pod Smoleńskiem 10 kwietnia 2010 r.

Andrzej Kremer już w Liceum interesował się historią, dzięki czemu zajął II miejsce w Ogólnopolskiej Olimpiadzie Historycznej, tuż za Agnieszką Romaszewską. Nie dziwi zatem, że w czasie studiów na Wydziale Prawa i Administracji UJ uczęszczał na seminarium Prof. Janusza Sondla, a zainteresowania Mistrza spowodowały zapewne, iż pracę magisterską pisał na temat *Nauczania prawa rzymskiego Akademii Krakowskiej*. Owocem tych zainteresowań były też dwa artykuły *Z dziejów Katedry Prawa Rzymskiego Akademii Krakowskiej w XVI w.*, oraz *Z dziejów Katedry Prawa Rzymskiego Akademii Krakowskiej w XVII wieku*, opublikowane w prestiżowym «Czasopiśmie Prawno-Historycznym» oraz w «Zeszytach Naukowych UJ» w serii Prace Prawnicze. Ośrodek krakowski od dawna zajmował się problematyką kontraktów nienazwanych. Dotyczą tego jeszcze przedwojenne prace prof. Wacława Osuchowskiego oraz częściowo monografia J. Sondla o *prekarium*. Kontynuacją tych prac była nie opublikowana rozpra-

wa doktorska Andrzeja Kremera pt. *Kontrakty nienazwane w prawie rzymskim w świetle kazuistyki*, Kraków 1991, oraz późniejsze artykuły pogłębiające to zagadnienie: *Titus Aristos Ansichten im Bereich der ungenannten Kontrakte*; *Die Verhältnisse 'do ut facias' und 'facio ut des' als ausgewählte Beispiele der Innominatkontrakte im klassischen römischen Recht*; *Wybrane zagadnienia 'aestimatum' w prawie klasycznym* i *Die Anfänge der unbenannten Verträge in Gutachten der Juristen im klassischen römischen Recht*.

Jeszcze w trakcie studiów w 1983 r. został zatrudniony w Instytucie Historii Prawa, a następnie w Katedrze Prawa Rzymskiego Wydziału Prawa i Administracji UJ. W latach 80. odbył aplikację w Sądzie Wojewódzkim w Krakowie i zdał egzamin sędziowski z wynikiem bardzo dobrym. W latach 1988-1990 był stypendystą na uniwersytecie w Getyndze i Salzburgu, a w 1989 r., pracownikiem naukowym Katedry Prawa Rzymskiego na Uniwersytecie w Bochum. Zawsze żywo zainteresowany sprawami politycznymi, po 1989 r. postanowił poświęcić swój czas nie tylko na badania naukowe, ale też na prace dla Ojczyzny. Świetna znajomość języków obcych, nie tylko niemieckiego, angielskiego i włoskiego, ale także np. rosyjskiego, spowodowała, że zaczął pracować w służbach dyplomatycznych.

Pracę dyplomatyczną rozpoczął w 1991 r. jako Wicekonsul, potem Konsul w Konsulacie Generalnym RP w Hamburgu, następnie od 1995 r. jako Kierownik Wydziału Konsularnego RP w Bonn, kolejno w randze radcy i radcy ministra pełnomocnego. W 1998 r. został Wicedyrektorem Departamentu Konsularnego i Wychodźstwa, a po reorganizacji Dyrektorem Departamentu Konsularnego MSZ. W 2001 r. został Konsulem Generalnym RP w Hamburgu. W 2005 r. powrócił do pracy w MSZ w Warszawie, gdzie został Ambasadorem tytularnym w służbie zagranicznej i pracował jako Zastępca, a od 2007 r. jako Dyrektor Departamentu Prawno-Traktatowego. W 2008 r. został Wiceministrem Spraw Zagranicznych w randze Podsekretarza Stanu nadzorując, między innymi, służbę konsularną, relacje ze Wschodem oraz sprawy prawno-traktatowe. Negocjował, a później parafował polsko-amerykańskie porozumienie o stacjonowaniu wojsk amerykańskich w Polsce. Brał udział w negocjacjach nad kształtem nowego

traktatu Unii Europejskiej, tzw. Lizbońskiego. Był jednym z autorów programu „Partnerstwa Wschodniego”, który miał na celu zacieśnienie stosunków między Unią Europejską a jej wschodnimi sąsiadami: Armenią, Azerbejdżanem, Białorusią, Gruzją, Mołdawią i Ukrainą. Reanimował też polsko-rosyjską grupę ds. trudnych i przyczynił się do wznowienia dialogu między Polską i Rosją. Brał udział w licznych konferencjach międzynarodowych i seminariach, gdzie wygłaszał referaty, np. w Chińskiej Akademii Nauk (publikowany w języku chińskim).

Praktyczna znajomość spraw związanych z dyplomacją owocowała też licznymi artykułami z zakresu prawa dyplomatycznego i konsularnego oraz publicznego prawa międzynarodowego, by wymienić tylko przykładowo: *Niektóre aspekty realizacji Traktatu pomiędzy Rzeczypospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec z dnia 1991 r.*; *Zawarcie związku małżeńskiego przed konsulem (wybrane zagadnienia)*; *Udział Polski w Konferencji Międzynarodowej 2007 r. – aspekty prawne*; *Basic Principles for the Settlement of the Conflicts on the Territories of the GUAM States*; *Opieka dyplomatyczna i konsularna nad turystą – wybrane aspekty*; *Prawno-międzynarodowe znaczenie Globalnego Kodeksu Etyki w Turystyce*.

Brał udział w pracach legislacyjnych nad ustawami o repatriacji, o podpisie elektronicznym, o służbie zagranicznej, w latach 1999-2000 nad ustawą reprivatyzacyjną zawetowaną przez Prezydenta RP, licznymi ustawami wyrażającymi zgodę na ratyfikację przez Prezydenta RP umowy międzynarodowej, nowelizacją ustawy o funkcjach konsulów.

Liczne publikacje z szeroko pojętego prawa międzynarodowego pozwalały Mu ubiegać się o habilitację z tego zakresu. Jednak Andrzej Kremer był wierny historii, przygotowywał rozprawę habilitacyjną na temat Piotra Rojzjusza jako przykładu renesansowego romanisty. Opublikował już z tego zakresu artykuły: *Decisiones... von Pedro Ruiz de Moros – ein Beispiel der juristischen Literatur in Polen des 16. Jahrhunderts*; *Pedro Ruiz de Moros jako profesor prawa rzymskiego Akademii Krakowskiej*. Był też dalej wierny swojemu Mistrzowi, z jego, m.in., inicjatywy powstała księga *‘Leges Sapere’*. *Studia i prace dedykowane profesorowi Januszowi Sondłowi w pięćdziesiątą rocz-*

nicę pracy naukowej. Był on jednym z redaktorów tej książki oraz autorem opracowania *'Pro Patria et Scientia Vivere'*. *50 lat pracy naukowej Profesora Janusza Sondla*. Był też do końca wierny swej pracy w dyplomacji; do Smoleńska poleciał dwa razy: raz z Premierem Donaldem Tuskiem 7 kwietnia i następnie, z poczucia obowiązku w zastępstwie Ministra R. Sikorskiego, 10 kwietnia z Prezydentem Lechem Kaczyński. Niestety z tej ostatniej podróży już nie wrócił.

Został odznaczony pośmiertnie Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski i Odznaką Honorową 'Bene Merito' Ministra Spraw Zagranicznych, spoczął 21 kwietnia 2010 r. w Alei Zasłużonych na Cmentarzu Raławickim w Krakowie. Pogrzeb poprzedziła Msza św. żałobna w Kościele Matki Bożej Ostrobramskiej w Krakowie.

Minister Radosław Sikorski, w celu uczczenia pamięci wybitnie zasłużonego dla polskiej służby konsularnej, ustanowił nagrodę Konsula Roku im. Andrzeja Kremera.

Andrzej był niezwykle uczciwym i prawym człowiekiem i takim zostanie nie tylko w mojej pamięci, ale i – z pewnością – także w pamięci wszystkich tych, którzy Go znali, na zawsze.